

**121η Συνάντηση
Μετα-Ψυχολογίας**

Βασίλειος Μαούτσος

22/3/11

Μεταψυχολογικό Σεμινάριο

‘Ελληνικό Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης’

‘Contributions to a Discussion on Masturbation’, 1912

Τόμος XII

Η συζήτηση για την διάκριση μεταξύ του σώματος ως ακραίας μορφής συμβόλου και κάθε κοινού συμβόλου σε αντιστοιχία με τις κλινικές καταστάσεις ‘ενεστωσών νευρώσεων’ και ‘ψυχονευρώσεων’ βρίσκει την σωστή της θέση στην παραπομπή του κειμένου του Φρόιντ της σελίδος 248. Εκεί αναφέρει: ‘Δεν θα έβλεπα τίποτα το οποίο θα με υποχρέωνε να εγκαταλείψουμε την διάκριση μεταξύ ‘ενεστώτες νευρώσεις’ και ψυχονευρώσεις, και δεν μπορώ να θεωρήσω την γένεση των συμπτωμάτων στη πρώτη περίπτωση ως κάτι άλλο παρά μόνον τοξικής προέλευσης’ Και συμπληρώνει λίγο πιο κάτω. ‘...οι δύο ενεστώτες νευρώσειςπαρέχουν τις ψυχονευρώσεις με την απαραίτητη ‘σωματική ενδοτικότητα’, παρέχουν το ζωντανό εκείνο υλικό το οποίο στη συνέχεια επιλέγεται σε ψυχικό επίπεδο για να του αποδοθεί η ‘ψυχική επικάλυψη’ έτσι ώστε με γενικούς όρους ο πυρήνας του ψυχονευρωτικού συμπτώματος - η κουκίδα της άμμου στο κέντρο του μαργαριταριού - να σχηματίζεται από μία σωματική έκφραση σεξουαλικού χαρακτήρα’.

Ας μη προτρέξουμε να ισχυριστούμε ότι το θέμα καθίσταται ακατανόητο. Έχοντας ήδη καλύψει το ζήτημα του ‘σώματος’ ως ακραία φαντασίωση της μυθοπλασίας του ενήλικα ασθενή καθώς και το ζήτημα της ‘τοξικότητας’ ως πρώιμα ανεπιθύμητη λειτουργία που εν συνεχεία μόνον εξ ανάγκης βιώνει ευχάριστα το υποκείμενο, θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι το θέμα μας καθίσταται πλέον άκρως κατανοήσιμο. Πράγματι, το ‘σώμα’ με το σταθερότατο («βιολογικό») φαντασιωτικό του περιεχόμενο μπορεί άνετα να είναι ‘ενδοτικό’, συμβιβαστικό και ανεκτικό αφού από τίποτα «ψυχολογικό» δεν μπορεί να απειληθεί. Έτσι, αν πρόκειται να διευκολύνει την ολική οικονομία του ψυχικού οργάνου - του οποίου φυσικά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι - δεν θα διστάσει να το κάνει. Υπ’ αυτή την έννοια μία κάποια σωματική λειτουργία μπορεί να διαθέτει τον εαυτό της ως μία ‘κουκίδα’ επί της οποίας εναποτίθεται οτιδήποτε τοξικό, δηλαδή σεξουαλικό, που δεν είναι σε θέση να χειριστεί συμβολικά το ψυχικό όργανο.

Τώρα η κλινική σημασία αυτής της κατάστασης γίνεται εμφανής κυρίως λόγω της τεραστίας συχνότητας με την οποίαν είμαστε αντιμέτωποι με την συγκεκριμένη σωματο-ψυχική διαδικασία. Η διαδικασία αυτή αποκτά ιδιαίτερα ανυπανιστικά δικαιώματα αρνητικού χαρακτήρα μόνον ως αποτέλεσμα της ευκολίας με την οποίαν σχηματοποιείται. Αυτό σημαίνει ότι εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να συμβάλει στην επίλυση μιας ψυχο-ψυχικής διαδικασίας που είναι ο παραγωγικός σκοπός κάθε ανθρώπινης ενέργειας.